

ACC. N:R M. 13615: 1-7.

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Jöns Andersson, Kyrkbeddinge*
Härad: *Båva* Berättare: " " "
Socken: *Esarp* Berättarens yrke: *lantbrukare*
Uppteckningsår: *1954* Född år *1883* i *Lund*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Jakt och djurfångst. s. 1-7

Lu F 101.

Jaktt och djurfångst.

Varg: Varg eller vargjakt har jag ej hört
änstas, ha förekommit här i våra
bygder. Det enda jag minns, är att vår lärare
i folkskolan talade om att den sista vargen
som man sett i våra trakter, setts i Mashed-
dinge (Esarps socken) på 1850-talet.

Räv, har alltid förekommit i minnes-
retstäckning här på slätten. Det är vanli-
^{gen}astaka exemplar av släktet, som från
de, på cirka $\frac{1}{2}$ mils avstånd belägna skogarna
söker sig ut på slätten, och där då göra gen-
ska stors förödelser i gårdarna. Det har
känt ut hela höns, gås eller ansplocken,
dödat, på en natt. Några riktiga byor
eller gryn, insätts säven ej här, utan hål-
les sig gömd i pilvallen, vid murgelgravas
åkrar och ställen, även som i sädesfälten.

L. 24. 15
101
1.

Luf 101
1

Någon skall eller drevjakt på säv har ej förekommit sedan man försöker spåa eller leta upp honom på gästställen, vilket även lyckas stundom. Det förekommer inte så ofta att säven förekommer på stället och det kan stundom dröja helu år mellan hans häringar i gårdarna.

Lodjur; har ej förekommit här.

Elg; har ej heller förekommit eller jagats här, endast någon enstaka gång, händer det att en elg har setts i våra trakter.

Rädjur, elvbjörst eller krantbjörst förekommer ej

Utter; har någon enstaka gång setts vid Flöje å.

Lur och grävling förekommer ej.

Flare; har alltid funnits här. För fanns det bara svensk baren, men i slutet av förra

seklet började den tyska baren implanteras på godsen. Den har nu överalt endersträngt

Den svenska, så det är många år sedan
man här såg en svensk hare. Tidigare jakt
använde man ofta hund. De bästa hundarna
var setter och vorstek. Sladda man ej hunden,
fick man gå upp karens och skjuta den vid
eyrsprånget. Några andra jaktmetoder, an-
vändes ej. Ett man jagade hare nattelid kare jag ej hört.
Tgelkott; har jag hört fångas för flottets skull, som
lär ha använts som läkemedel m.m.

Iller; kan liksom räver stundom göra stor
skada bland fjäderfän på gårdarna, men det
är mera sällan som den uppträder här på
slätten. Tama iller användes vid kraninjakt.

Rapphöns; har förekommit här på slätten
i äldre tid, rikligare än nu. Enligt vad de
gamla berättat, i min barndom, beströde man
fånge dem i nät, som man satte upp i
rödesstubben om hösten. Man drev rapphöns

kändens i nätet med hästar, som man
ledde med tinn spån för sig. Numera före-
kommer rapphanssen ganska sparsamt och
^{jagas} med eller utan hund, liksom hare, fasan
väskaren m. fl.

Tjäder & brä: har ej förekommit här.

Tjufågel. Hr sjöfågel har det det mest varit
ändar, som jagats vid Flöjvån, samt vid härr
och torvmossar i trakten, då skjutits vid epp-
flog. Vildgäss, har jag hört omtalas, någon gång
jagas på stubbåker, vareid jägaren smyget
sig på dem, med häst eller hr, som läckeljer.

Rovfågel. förekommer sparsamt här och skju-
tes stundom, vid tillfälle, då de påträffas.

Rätter. Hr sätthälar har funnits många olika slag.

De äldsta var ben gjorda och av trä. En lång lida
med fallucka & lockbete på en brata i besta
ändan. Farnkruben var av trä på liden fast på

L. S. F.
101.
4.

vagnen, var andra änden höll falluckan
upps. På sättan drog i betet, drogs järnkroken
av vagnen, därvid fältecken föll ned.
På en annan slag, fällas, gillrades upp en
tung träkloss, som föll ned & slog ihjäl rättan.
Man brukade också dränka rättan i ett större
träkar, där rättorna lurades ut på en träplatta
med lockbete på, och som av rättans tynd
föll ned. Fallbrädan var fästad på en axel
och föll tillbaka på sin plats då rättan fallet
i vattnet och ^{var} automatiskt gillrad för nästa rättan.
Sen fanns det stältträdsfällor av många slag,
tillverkades och försåldes av hringvandran-
de "rättefällomännor". Stältträdsfällorna
var vanligen försedda med stältpjälar, som
antingen slog ihjäl rättan eller stängde
till ingången till fällan. Någon använd-
ejfälla, utan man användes i stället rättgift.

Jaktträtt.

Här i vår trakt fanns det ju
 ej många som intresserade sig för jakt.
 Bönderna jagade ej själva och om det
 kom någon jägare så fick han jaga
 nästan var som häst utan att fråga om
 lov. Man hade en antipati mot att äta
 vilt, det ^{var} med det nästan som med häst-
 köttet, varför man ej brydde sig så mycket
 om, vem som jagade. Senare var det folk-
 skolläraren i min hemsocken, Esays
 som fick jaktträtten i hela socknen
 & även angäfsande delar av andra sock-
 nar, utan att betala någon avgift här för.
 Det var framlidne folkskolläraren B. H.
 Ekenstierna, han var adelsman och
 hade jägarblod i äderna. Han var lärare
 i Esays f. omkr. 1860-1900. Förut var jultornlärare
 i Esays ~~socken~~.

Folkskolläraren hade stor familj och använde det mästa, matnyttiga viltet i eget husköll och sålde det övriga i Walmö. Han skötte jakten rationellt, jagade ej på förbjuden jakttid och sparade hundjuren. Omkring sekelskiftet började de manliga ungdomarna på landsbygden, intressera sig för jakt. Vårten var och varannan, skaffade sig ett jaktgevär och jagade, näst alla söndagarna, sin jakten blev lovlig. Följden blev nu att allt vilt som fanns i markerna blev skjutet under jakttiden. Då jakten, året därpå började, hade vilt inkommet från godsen och fortplantat sig i markerna. Det nya viltet blev nu utskjutet, och så gick det år efter år. Numera är det näst markägarna som själv jagar, men det är fortfarande sparsamt med viltet här i trakten.